

Päätös

9.10.2023

VN/34680/2022
VN/34680/2022-OM-14

Jakelussa mainituille

Päätös työryhmän tehtävänannon tarkentamisesta: oikeusvaltion takeet ja oikeuslaitoksen kehittäminen

Tehtävänannon tarkentaminen

Oikeusministeriö on tänään päättänyt tarkentaa Oikeusvaltion takeet ja oikeuslaitoksen kehittäminen –työryhmän (jäljempänä Oikeuslaitostyöryhmä) tehtävänantoa siten, että työryhmän tehtävänannon 5 kohdassa asetettua määräaikaa lainsäädäntöehdotuksille jatketaan 31.12.2026 saakka.

Oikeuslaitostyöryhmän tulee tehtävänantoa toteuttaessaan ottaa asianmukaisesti huomioon pääministeri Orpon hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet.

Tausta

Oikeusministeriö on 1.2.2023 asettanut Oikeuslaitostyöryhmän toimikaudeksi 1.2.2023 – 31.12.2027.

Työryhmän asettamisen tavoitteena on edistää oikeudenkäytön vahvaa riippumattomuutta, laadukkaan oikeusturvan tuottamista oikeudenkäytön perustehtävänä sekä käyttäjälähtöisyyttä eli oikeudenkäyttöä palveluna. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi työryhmän tehtäväksi on annettu

1. Seurata ja arvioida oikeuslaitoksen kehittämistä ja tuottavuutta kansainvälistä kehitystä ja muiden maiden kokemuksia hyödyntäen sekä tehdä ehdotuksia näiden edistämiseksi;
2. Seurata ja arvioida ns. rikosketjun eri toimijoiden yhteistyötä ja tehdä ehdotuksia sen edistämiseksi;
3. Arvioida oikeuslaitosta palveluntuottajana ja tehdä ehdotuksia, joilla sen palvelukykyä parannetaan erityisesti kielellisten oikeuksien toteutumisen, sähköisen asioinnin sekä yksittäisen asian käsittelyn seurattavuuden osalta;
4. Arvioida menettelylainsäädännön ja muun oikeuslaitoksen toimintaan liittyvän sääntelyn toimivuutta sekä tehdä ehdotuksia lainsäädäntöhankkeista, joilla oikeuslaitoksen toimintaa sujuvoitettaisiin ja oikeuksiin pääsemistä edistettäisiin;

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

5. Arvioida oikeuslaitoksen vahvan riippumattomuuden näkökulmasta tarpeelliset perustuslain ja muun lainsäädännön muutostarpeet ja tehdä ehdotukset tämän toteuttavista lainsäädäntöhankkeista 28.2.2025 mennessä;
6. Tarvittaessa arvioida myös oikeuslaitoksen hallinnollisia ja henkilöstörakenteita sekä tehdä ehdotuksia niiden kehittämiseksi.

Työryhmän tehtävänanto pohjautuu osaltaan syksyllä 2022 julkaistuun Valtioneuvoston selontekoon oikeudenhoidosta (Valtioneuvoston julkaisuja 2022:67). Eduskunta on 28.3.2023 selontekoa koskevassa kirjelmässään (EK 84/2022 vp) hyväksynyt ponnet, joiden mukaan hallituksen tulee muun muassa ryhtyä välittömiin toimiin selonteossa esitettyjen lainsäädännöllisten ja muiden toimenpiteiden jatkotyöstämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi on edellytetty, että hallitus antaa eduskunnalle syyskuun 2026 loppuun mennessä uuden kokonaisvaltaisen selonteon oikeudenhoidon toimintaedellytyksistä ja tarvittavista toimenpiteistä. Uudessa selonteossa tulee arvioida myös oikeusvaltioon liittyviä yleisempiä, periaatteellisempia kysymyksiä sekä oikeuden saatavuuteen liittyviä sisällöllisiä kysymyksiä, kuten myös oikeudenhoidon EU:n ja kansainvälisen tason liittyviä.

Kesäkuussa 2023 julkaistun pääministeri Orpon hallitusohjelman vision mukaisesti Suomi on vakaa ja luotettava maa, vahva demokratia ja itsenäinen oikeusvaltio. Hallitusohjelman mukaan turvallinen ja kriisinkestävä oikeusvaltio (kohta 10) edellyttää, että sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon toimijoiden toimivaltuuksia ja resursseja lisätään. Oikeusvaltion vahvistamista koskevassa kohdassa (10.2) on nimenomaisesti todettu, että oikeusjärjestelmän rahoitus varmistetaan ja rikosprosessiketjun rahoitusta tarkastellaan kokonaisuutena oikeudenhoidon selonteossa esitetyllä tavalla. Edelleen hallitusohjelmassa on useita muita yksityiskohtaisia kirjauksia, joilla tähdätään oikeusvaltion vahvistamiseen. Niiden mukaisesti hallituskauden aikana muun muassa sujuvoitetaan oikeusprosesseja ja parannetaan oikeuspalveluiden saatavuutta. Pidemmän aikavälin tavoitteena vuoteen 2031 mennessä on, että koko oikeudenhoidon ketju toimii kaikilta osin tehokkaasti.

Oikeuslaitostyöryhmän toimeksiannon tavoitteet vastaavat pääministeri Orpon hallitusohjelmaan kirjattuja oikeusvaltioon ja oikeudenhoitoon liittyviä tavoitteita. Työryhmän tehtävänanto tukee myös vahvasti eduskunnan edellyttämää oikeudenhoidon selonteon toteuttamista ja uuden kokonaisvaltaisen selonteon laatimista. Työryhmän tehtävänannon 5 kohdassa tarkoitettujen perustuslain ja muun lainsäädännön muutostarpeiden arvioinnin ja tarpeellisten lainsäädäntömuutosehdotusten valmistelun asianmukaisuuden varmistamiseksi kohdassa annettua määräaikaa on perusteltua jatkaa. Työn tulee valmistua viimeistään 31.12.2026.

Kansliapäällikkö Pekka Timonen

Yksikönpäällikkö Merja Muilu

Jakelu Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, jäsenet ja sihteerit

Tiedoksi Oikeusministeriö:
 - demokratia- ja julkisoikeusosasto
 - hallinto- ja ohjausosasto
 - kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
 - yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
 - viestintä
 Korkein oikeus
 Korkein hallinto-oikeus
 Hovioikeudet
 Käräjäoikeudet
 Hallintotuomioistuimet
 Vakuutusosasto
 Markkinaoikeus
 Työtuoimioistuin

Tuomioistuinvirasto
Syyttäjälaitos
Ulosottolaitos
Rikosseuraamuslaitos
Oikeusapu- ja edunvalvontapiirit
Suomen Asianajajaliitto
Ammattiliitto Pro
JUKO ry
JHL ry

VN/34680/2022-OM-14

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: